

Kristýna MÍCHALOVÁ, *Ženy posledních pánů z Hradce*, Praha 2007, 138 stran + 16 obrazových příloh (diplomová práce Ústavu českých dějin Filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze).

posudek oponenta diplomové práce

Tématem diplomové práce Kristýny Míchalové se staly osudy tří žen spjatých s vlivným a starobylým českým šlechtickým rodem pánů z Hradce, jmenovitě Anny Hradecké z Rožmberka, Kateřiny Hradecké z Montfortu a Lucie Otýlie Slavatové z Hradce. V úvodu svou práci zařadila do metodického proudu tzv. dějin ženy (s. 5, opět s. 9), přičemž se spíše stručně zabývala vztahem dějin ženy a gender history. Větší pozornost než metodickým otázkám výzkumu žen věnovala přehledu literatury, která se od konce 19. století zabývala dějinami raně novověkých šlechtičen či postavení ženy v dobovém právu a české reformaci. Tento spíše tradiční pohled na dějiny ženy obohatila v první kapitole nazvané *Svět urozených žen v době renesance a baroka* o přístup antropologicky zaměřených dějin každodennosti. Autorka tu věnovala pozornost přechodovým rituálům, které vnímala jako zásadní mezníky v životě raně novověkých šlechtičen, a také ženské každodennosti v období dětství, dospívání, manželství i ve vdovství. Z uvedené charakteristiky je zřejmé, že námětem diplomové práce se staly dějiny tří žen šlechtické elity raně novověké společnosti viděné především optikou dějin ženské každodennosti.

Protože autorka chápala svou práci nejen jako příspěvek k dějinám ženy, ale i k dějinám posledních pánů z Hradce (s. 9), zařadila za první dvě metodické a teoretické části své diplomové práce také stručnou kapitolu o dějinách rodu zlaté pětিলisté růže.

Samotná jádro diplomové práce představují tři biografické portréty uvedených šlechtičen. Jak je z jejich výčtu patrné, nejedná se o manželky posledních pánů z Hradce: z celkem pěti manželek čtyř posledních pánů z Hradce (Jáchyma, Zachariáše, Adama II. a Jáchyma Oldřicha) si autorka vybrala dvě a přiřadila k nim poslední ženskou příslušnici rodu Lucii Otýlii, která se roku 1602 provdala za Viléma Slavatu, jenž se o pouhé dva roky později stal nástupcem svých hradeckých předků. Kristýna Míchalová postupně sledovala rodový původ těchto šlechtičen a jejich život před svatbou, podrobně se věnovala okolnostem jejich sňatků a rodinnému životu v následující letech, který měl zajistit biologické pokračování rodu. Zabývala se také další činností, zejména jejich hospodářskými aktivitami a každodennímu životu na jindřichohradeckém zámku nebo na dalších rodových sídlech. U obou manželek posledních pánů z Hradce se věnovala také jejich poměrně dlouhému vdovství.

Na svou diplomovou práci se autorka připravila velmi důkladným a podrobným studiem obecné i regionálně zaměřené literatury, edic i nevydaných pramenů uložených zejména v jindřichohradecké pobočce Státního oblastního archivu Třeboň, které jí umožnily zachytit životní osudy všech tří žen plasticky, poutavě a přitom bez snahy o jakékoliv zobecnění. Dokázala se také vyvarovat některých podle mého názoru příliš (nacionálně či konfesijně) vyhraněných interpretací, které do literatury vnesl zejména František Teplý, Jan Muk či Karel Stloukal. K dobrému dojmu z diplomové práce přispívá rovněž velmi čtivý jazyk Kristýny Míchalové.

V pohledu na tři paní z Hradce z ženské perspektivy přitom autorka nenašla žádné větší rozdíly. Tři odlišnosti, jimiž se v závěru své diplomové práce zabývala, byly spojeny se strategií volby partnera (sňatek Jáchyma z Hradce a Anny z Rožmberka jako projev rodové aliance oproti sňatku Adama II. z Hradce a Kateřiny z Montfortu jako projevu dvorské politiky); je přitom otázkou, nakolik by bylo možné tuto dělící linii použít i pro další sňatky posledních pánů z Hradce a nejen jich. Druhá odlišnost se projevovala v zájmu o hospodářské otázky, který byl podle autorky doménou pouze Anny Hradecké z Rožmberka. Poslední třetí rozdíl byl spojený s náboženskou otázkou. Jindřichohradecký dvůr tu představuje příklad tolerantního katolického prostředí, které se na konci 16. a počátkem 17. století jednoznačně přiklonilo na stranu tridentského katolictví, přičemž důležitou roli ve změně této orientaci hrály právě ženy a jejich vazby na jezuitský řád usazený od roku 1594 v rezidenčním městě pánů z Hradce (kromě dvou zmiňovaných se jednalo ještě o manželku Jáchyma Oldřicha z Hradce Marii Maxmiliánu z Hohenzollernu).

Diplomová práce Kristýny Míchalové představuje zajímavý a čtivý příspěvek k dějinám žen spjatých s prostředím posledních pánů z Hradce. Posuzovanou diplomovou práci doporučuji k obhajobě a hodnotím ji stupněm **v ý b o r n ě**.

Jindřichův Hradec, 8. května 2007

PhDr. Josef Hrdlička, Ph.D.